

Eesti Päevaleht, 11. IX 1995

Kohtumispaik — tulevase rahvusooperi ees

Imre Kálmáni opereti "Silva" esietendus Estonia Teatris 9. septembril. Lavastaja Neeme Kuningas, muusikaline juht ja dirigent Erki Pehk, kunstnik Kustav-Agu Püüman.

Laias laastus võttes on teatrilava ja –saali kontaktis kaks äärmuslikku võimalust. Kapitalistlik: täissöönud ja väljajehitud publik tuimalt tuiutamas poolnäljas kunstnike hingekäristusi, ja sotsialistlik: kõhn ja hall salamisi kotist küpsist suhu poetav saalitäide ahnelt sukeldumas ilusate ja rikaste lavaillu-siooni. Liiguvad kuuldused, et meie rahvusooperiks pürgiv Estonia on võtnud ühiskonnakorra eeskujul suuna teiselt esimesele, teenides sellega ära vaeste teatrisõprade pahameele. Käibele kipub minema tõdemus, et vaeste ooper on seebiooper, rikaste oma — rahvusooper. Valvas EPL saatis mind asja kaema opereti "Silva" esietendusele. Selle loo pealkirigi on tsitaat "Silvast" (Neeme Kuninga kaasajastatud tõlkes), mis teenis ära publiku vaheaplasi.

Kui Estonia tõesti semmib uusriikastega, siis väliste tundemärkide järgi mitte just kõige edukamalt. Kallitele piletitele (150EEK, 250EEK eest pääseb šampanjaga looži) vaadata ei olnud jällegi Tallinna tänavatel levinud jõukuse demonstratsioonist. Üks kahest, kas keskmise sissetulekuga operetisõbra näpistasid pileti oma kõhu kõrvalt, või puudub meie teatrilembes kodanluse klassiteadlikkus. Õhtukleite jagus napilt, smokingeid sama vähe. Isegi mobiil-

Hääl saalist

Lii
Unt

telefone ei olnud. Valitses aastakümnete jooksul omaseks saanud tüüriietus: meestel tume ülikond, valge särk ja must lips (kikidest puudust ei tulnud), naistel — ilus seelik ja pidulik pluus. Ma ei taha kellegi riietust arvustada, aga kõrgema keskklassi õhtuualett see küll ei ole. Endale panin klassikuuluvuse märgiks selga vanakraamikaupmehelt ostetud 25-kroonise sametkleidi ja tundsin end tulevase rahvusooperi esietendusel päris hästi riietatuna.

Šampanjaloož on endine parteiloož

Loož jättis samuti tagasihoidliku mulje. Läksin vaheajal vaatama, kuidas uusriikad lõbutsevad, aga nemad seisid kahvatult ja kombekalt seina ääres püsti, samal ajal kui all suitsetajateruumis võis diivanitel vedeleda. Diivan ilutses isegi naiste tualeti ovaalpeeglitega eesruumis.

Kindlasti leidub lugejaid, kes tunnevad end petetuna, kui ma ei räägi, kas prominente ka kohal oli. Oli, oli, näputäis. Jälgin ka neid — nad istusid ja astusid täpselt nagu tavalised inimesed, ainult nägu oli ära märgitud. Ühele oleksin äärepealt tere öelnud, enne kui taipasin, et tegu pole tuttava,

Steen Estonia Teatris äsja esietendunud "Silvast". Annika Tõnuri — Silva, Tõnu Kilgas — krahv Boni Káncsiánu, Voldemar Kuslap — Feri von Kerekes.

HARRI ROSPU

vaid teletuttavaga. Ka prominentide kultus annab teada keskklassi nõrkusest või õigemini puudumisest. Üks õige keskklassi esindaja imetleb vaid üht nägu — seda, mis peeglist vastu vaatab.

Tuleb nentida, et Estonias kehtib sotsialistlik (või demokraatlik) mudel — lavapilt jättis tunduvalt jõukama mulje. Võis näha suurepäraselt Kustav-Agu Püümani õhtuualettide kollektsiooni (väga head ja ilmselt ka kallid materjalid), millega sobiks ilmuda isegi rahvusooperi esietendusele. Ka Püümani lavakujundus oli viimase peal

— efektne, funktsionaalne ja luksuslik. Oma hinda väärt.

Räägiksin nüüd ka partituurist ja partiidest, aga antud kriitikuüksusega ei mängi kuidagi välja. Tore oli. Neile kriitikuile, kes sõnuvad pidevalt teatrikriisist, pakuksin välja imerohu — käia harvemini teatris. Ei ole ilus oma teatritüdimust ainult tegijate kaela veeretada. Kui näiteks kord kümne aasta tagant operetti vaadata, tundub see lausa suurepärase. Kõik laulavad nii kenasti ja tantsivad ja ajavad naljajuttu, sekka tõsist ka. Näiteks, et elus on kõige tähtsam armastus. Iga päev

sedä just kuulda ei tahaks, kuid harva — meeliülendav.

Kus on aadli pesapaik

"Silva" ongi lugu sellest, kuidas varieteetäht ja aadlik armastavad teineteist, aga kuri saatus veeretab nende teele igasugu takistusi alates sünnipärasest seisuslikust vastuolust kuni hea sõbra riugasteni. (Sekka "Jah, ilma naisteta on kurb maailm" ja muud sarnast, mille kestel kostub saalist muhedat mehenaeru.) Kaks vaatust aina imestati, kuidas üliandekas ja armastatud lavakunstnik on iga hetk valmis oma karjääri hea abielupartii vastu vahetama. Kolmanda vaatuse lõpul selgub, nagu mainitud, et elus on kõige tähtsam hoopis armastus. Seda kinnitatakse kohe mitu korda ja finaalis esitavad kolm embavat õnnelikku paari sellekohase hiti. Tundsin end lausa õhku tõstetuna, kuid maa peale tagasi tõmbas mind ees istuva kultuuriministri kohatu naer ja kangastus hoopis Camus' "Võõras".

Pikk aplaus ja lillesülemid taastasid siiski üleva meeleolu. Riidehoius soomekeelse jutuvada keskel tajusin, et olen heast asjast tüki alla neelanud. Kohtumispaigas — tulevase rahvusooperi ees — imestasin veel kord, et suur jagu publikut tõttas bussi- ja trollipeatuste suunas ning parkimisplatsilt väljuvate autode rodu ei olnud just kõige esinduslikum. Kus siis ikkagi pesitseb too kõrgem keskklass ja kõrgklass ise? Kas mitte "Othello" pärisvarieteetes pärisvarieteetähtede seltsis? Meie aadlil pole ju tõu rikkumise ohtu.